

SLUTRAPPORT: DELAKTIGHET I FÖRSKOLAN

TEAM: Smörblomman

Team:

Åsa Hansson, Förskollärare, Humlan 1-2-åringar
Jesper Efvergren, Lärare, Nyckelpigan 3-åringar
Annika Åkesson, Förskollärare, Getingboet 4-åringar
Karin Jansson, Förskollärare, Fjärilen 5-åringar

Syfte:

Att barnen ska förstå att de har inflytande och är delaktiga i utformningen av vår utemiljö. Vi vill ge barnen möjlighet att utveckla demokratiska värderingar, initiativkraft och förmåga att kommunicera sina önskemål. Vi använder förskolans gård som arena för ett demokratiskt utvecklingsarbete. En förutsättning är att pedagogerna förskjuter sitt synsätt från ett barnperspektiv till att närma sig barnens perspektiv.

Målgrupp:

Alla barn och pedagoger på förskolan.

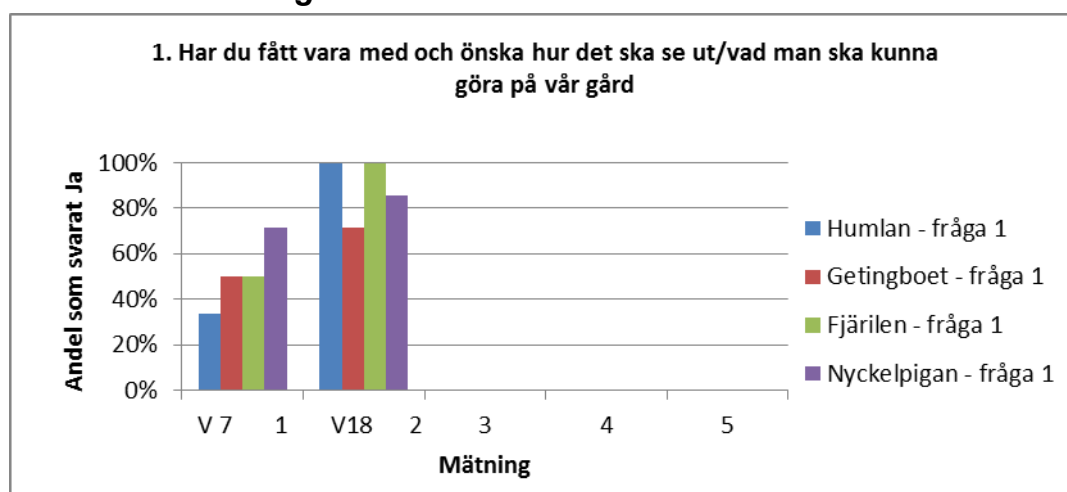
Mätbart mål:

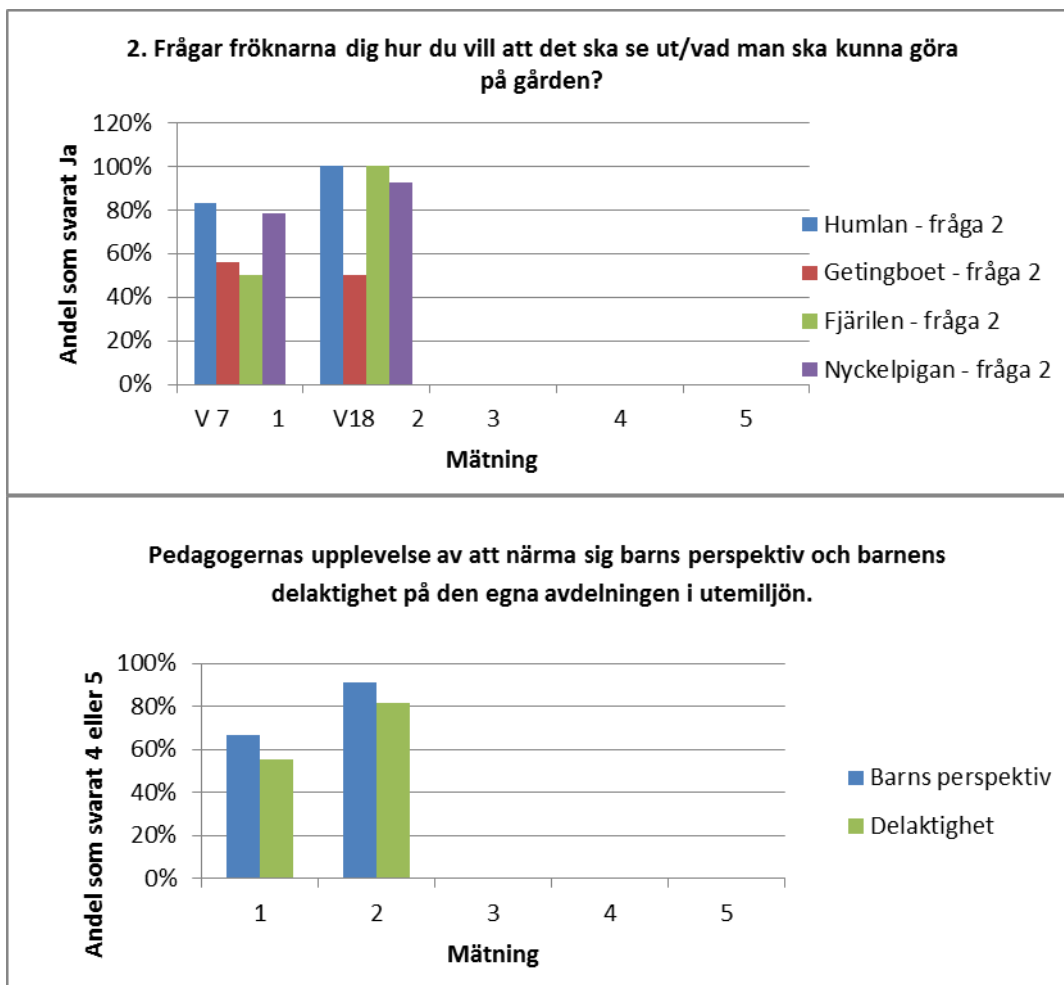
Att barnen upplever att de har inflytande och är delaktiga. Till maj 2011 70%, på sikt 100%.
Att pedagogerna upplever att deras synsätt förändrats från barnperspektiv mot barnens perspektiv till maj 2011 70%, på sikt 100%.

Så mäter vi att vi når målet:

Enkäter och intervjuer, se bilaga

Resultat av mätningar:

Läsning:

Omgång 1

Annika, "Barns syn på vuxna". Av Elisabet Arnér

Åsa, Läroplanen (omarbetad 2011)

Karin, "Det önskvärda barnet. Fostran uttryckt i vardagliga kommunikationshandlingar mellan lärare och barn i förskolan". 2008.

Avhandling av Anette Emilsson

Omgång 2

Annika, "Barn och naturvetenskap. Upptäcka, utforska, lära."

Av Ingela Elfström, Bodil Nilsson, Lillemor Sterner, Christina Wehner-Godée

Åsa, "Ute på dagis" Av Patrik Grahn m fl Movium/SLU

Karin, "Delaktighet i skolans vardagsarbete", avhandling av Helene Elvstrand (2009).

Jesper, "Barns inflytande i förskolan – En fråga om demokrati." (2009)

Av Elisabet Arnér

Omgång 3

Åsa, "Små barns delaktighet och inflytande. Några perspektiv. Av Nina Johannesen och Ninni Sandvik

Jesper, "Små barns delaktighet och inflytande. Några perspektiv. Av Nina Johannesen och Ninni Sandvik

Åsa, Emmanuel Lévinas, en introduktion. Av Peter Kemp

Karin, "Inte precis när som helst – en etnografiinspirerad studie om barns inflytande i förskolan." (2009) Ett examensarbete av tre elever i Lärarprogrammet på Högskolan i Borås. Harts delaktighetstrappa

Fritt citat av Maja Frankel "Barnens delaktighet är en resurs! NU!

Förändringar som testats, se bilaga:

- PDSA 1 Å: Räkna hur många gånger vi ställer frågor till barnen som inbjuder till delaktighet. Helst ute.
- PDSA 1 K: Aktivitetskort
- PDSA 2 Å: Använda orden inflytande och delaktighet i meningsfulla sammanhang. Nallesaga.
- PDSA 3 Å: Projekt – Tillverka byggklossar ute tillsammans med barnen.
- PDSA 4-7 Å: Vi vill låta barnen på Humlan hämta maten själva.
- PDSA 8 Å: Reparera vår pilkoja efter vinterns härjningar.
- PDSA 9 Å: Ta upp något om projektet på varje personalmöte.
- PDSA 10 Å: Vi vill låta barnen prova på att rösta om innehålllet på samlingen.
- PDSA 11 Å: Inneplatser ute. Vi håller halldörren öppen.
- PDSA 12 Å: Röstning ute. Utflyktsmål.
- PDSA M: Talutrymme
- PDSA 1 A: Ja-dag
- PDSA 2 A: Röstning - legogubbar
- PDSA på gång: Projekt – hinderbanan.
- PDSA 2 K: Projekt – fixa en ateljé ute.
- PDSA på gång: Projekt – fixa snickarhörnan ute.
- PDSA på gång: Projekt – bygg och konstruktion på stora gården.

Aktiviteter:

På varje personalmöte tar vi en stund där vi diskuterar frågor som anknyter till projektet. Bli a har vi tittat på "test-filmen" tillsammans.

Diskussioner på P-möte 16/12-10Varför är det bra att ge barnen inflytande och delaktighet?

Vi är här för barnens skull, verksamheten bygger på barnens intresse, vi ska ta vara på deras enskilda intresse och utveckla dem. Genom barnens delaktighet formar vi förskolans miljö. Göra barnens röst hörd – att det jag tycker spelar roll, att det kan göra det bättre för mig själv och andra.

För barnens sociala utveckling-Lpfö.. Lära sig att ta ansvar för sina handlingar, att de kan vara med och påverka efter demokratiska principer. Bli del i samhället.

På förskolan läggs grunden för värden och demokrati. Det är viktigt att barnen i sin vardag har möjlighet att påverka sin situation. **Varför?**

Vi tror att barnen växer och utvecklas genom att få ta ansvar, tycka och tänka.

Det handlar om demokrati, att vara en del i samhället. Om vi ska utgå ifrån barnens intressen bör de vara delaktiga och ha inflytande.

Vilken typ av medborgare vill vi ha i samhället?

Upplever barnen att de är delaktiga och har inflytande idag?

Vi tror att de tycker att de har det. När vi frågar förstår de inte riktigt innebörden. Svårt att svara. Viktigt att vi förklarar och benämner att de fått inflytande.

Vi tror att många barn anser att de har ett visst inflytande under dagen. Många barn uttrycker sin vilja och får ofta igenom den. Genom intervjuer svarar även barnen att de får bestämma vissa saker.

Ja till viss del. Beror på avdelning p g a ålder. Vi upplever att barnen kommer till oss med sina tankar och idéer för att försöka få dem igenom. På Humlan upplever man att barnen till stor del får vara delaktiga och ha inflytande.

På Fjärilen säger barnen ofta att de inte vill och känner sig kanske inte delaktiga.

Tanke: Kanske ska inte Humlans barn svara på enkät utan observeras av "utomstående".

Hur kan man formulera frågor till barnen som utreder deras upplevelser angående hur delaktiga de känner sig?

Tanke: Blir man mer delaktig om man vet vad det är??

Får du vara med och bestämma? I så fall vad?

Jag undrar om du får bestämma/välja något på förskolan. Vad för något?

Om du vill göra eller ha något, vem talar du med då?

Tycker du att du får göra egna val här på förskolan?

Lyssnar fröknarna på vad du vill göra?

Orden bestämma över, välja är bra att använda.

Innan frågor ställs bör vi pedagoger samtala med barnen om demokrati, delaktighet, inflytande.

Använt en del av vår planeringsdag och pratat om projektet och om vad vi missat i organiserandet av genomförandet. Efter det har projektgruppen hunnit med 2 möten. Då har vi hunnit prata lite om vad vi läst, hur vi ligger till med våra tester förutom att vi också planerat för vad vi ska skicka till Klara och vad vi ska informera kollegor om. Det kändes bra! Föräldrarna har också informerats på olika sätt.

Kommentarer

Mars: Vi känner att vi är i en "väntfas". Många av idéerna för tester utomhus ska ske när snön försvinner. Det handlar väldigt mycket om vuxnas förhållningssätt och allt vi läser väcker väldigt mycket frågor. Vi känner oss som skrynkliga russin i huvudet. Det känns trögt att "lära gamla hundar sitta" även om viljan är god.

12 maj: Just nu känns det som om vi har "vind i seglen" alla verkar positivt laddade och fulla av aktivitetslust. Lite i elfte timmen kan tyckas med tanke på FoU-avslutningen den 17 maj. Men ur förskolans perspektiv är det här bara starten på en process som ska fortgå länge.

Spridning: Redovisning på APT i höst. Sätta upp resultaten av mätningar. Fortsätta med uteprojekten i höst. Prioritera tvärgrupperna. Projektgruppen fortsätter att hålla i trådarna tills uteprojekten förhoppningsvis går framåt av sig själv. När projekten är genomförda samlar projektgruppen in resultat, bilder mm.

Sammanfattning kring måluppfyllelse: Vi har inte nått våra mål men är på väg. Vi har lärt oss mycket genom FoU-lab som vi kommer att ha nytta av i framtiden för att nå kommande mål. I denna omgång har vi varit dåliga på att prioritera tid för t ex möten. Vi har hamnat i "väntlägen" många gånger utan att vi behövt det.

Vision för framtiden:

Vi har bestämt oss, alla pedagoger på förskolan, för att avsluta det här projektet i och med den avslutande FoU-träffen. Vi önskar oss ett nytt FoU-lab med teknik, naturvetenskap och/eller hållbar utveckling som tema. Där nya pedagoger får chansen att utvecklas. I delaktighetsteamet har vi pratat om en möjlighet att ”#kroka i” det nya projektet i det gamla. Det finns t ex många möjligheter att arbeta med teknik i utvecklandet av hinderbanan som är ett av delaktighetsprojekten med barnen. Vi vill också fortsätta mätningarna av barnens upplevelse av delaktighet, måhända med utveckling av frågeställningarna. Vi tror att vi i detta team kan stötta nästa gång och hjälpa dem att få bättre förutsättningar från början med t ex prioritering av tid för möten, komma igång med mätningar direkt, göra tester etc.

Att arbeta med FoU-lab och Genombrott: FoU-lab gav en tydlig struktur och verktyg (genombrotts-metoden). Det ställdes lagom utmaningar och krav på utfört arbete till nästa gång. En annan fördel var att få upp ögonen för Skolporten. Att ta del av andras erfarenheter, stödet från Klara och Maggan och alla fantastiska föreläsare var också mycket givande. Föreläsarna var alltid väl kopplade till vårt arbete, gav nya infallsvinklar och väckte intresse.

Svårast har varit organisationen och att få alla andra pedagoger delaktiga. Svårt att sprida något som man inte är säker själv på ännu.

Framgångsfaktorer

Vi har pratat en hel del i gruppen men också med övriga kollegor om hur projekt behöver drivas för att lyckas, dvs nå verklig förändring. Här är ett försök till sammanfattning av sådana tankar.

Informera – alla som ska delta måste veta syfte och vart projektet ska leda

Diskutera – i större och mindre grupper måste det finnas tid att diskutera vad man vill uppnå och hur

Planera/strukturera – man måste veta vad man ska göra på alla nivåer

Agera – det viktigaste, se till att det händer något så att alla märker att ”projekt pågår”

Reflektera/utvärdera – det måste finnas tid att prata om vad som händer och hur man ska gå vidare

Dokumentera – sätta upp resultatet på väggarna så att alla kan se hur långt vi kommit

Intressera – eller kanske intressera sig, fråga varandra ”hur går det”

Accelerera – hålla tempot uppe, helst inga avbrott för påsk o dyl, risk för fart- och lust-tapp

Manifestera – visa upp vad man uppnått

Det här gäller både på vuxen- och barn-nivå.